

Temat: Rozbicie dzielnicowe.

ZAPAMIĘTAJ

- W 1138 roku po śmierci Bolesława Krzywoustego w dziejach Polski rozpoczął się okres rozbicia dzielnicowego.
- Z czasem testament Krzywoustego został obalony. Polska rozpadła się na kilkanaście księstw.
- Rywalizacja między książętami dzielnicowymi osłabiła znaczenie Polski w stosunkach z innymi państwami.
- W 1226 roku Konrad Mazowiecki porozumiał się z zakonem krzyżackim, któremu nadał ziemię chełmińską. Krzyżacy osiedlili się tam, a następnie rozpoczęli podbój pogańskich Prus. Na zdobytych obszarach utworzyli silne państwo zakonne.
- W 1241 roku ziemie polskie spustoszył najazd mongolski. Polskie rycerstwo pod wodzą księcia śląskiego Henryka Pobożnego poniosło klęskę w bitwie pod Legnicą.

1. Podaj datę śmierci Bolesława Krzywoustego?
.....
2. Jaki okres w dziejach Polski rozpoczął się po śmierci Bolesława Krzywoustego?
.....
3. Do czego doprowadziła rywalizacja między książętami?
.....
.....
4. W którym roku Konrad Mazowiecki porozumiał się z zakonem krzyżackim?
.....
5. W jakiej bitwie rycerstwo księcia Henryka Pobożnego poniosło klęskę?
.....

TEKST ŹRÓDŁOWY

Nadanie Konrada Mazowieckiego dla Krzyżaków

[...] Ja, Konrad, z Bożego miłosierdzia książę Mazowsza i Kujaw [...], podaję do wiadomości, że z uwagi na nagrodę niebieską i zbawienie duszy mojej oraz dla obrony wiernych nadałem [...] braciom Zakonu Niemieckiego całe terytorium chełmińskie [...]. Obiecałem też, że gdyby ktokolwiek pomienionym braciom czynił przeszkody w posiadaniu tej ziemi,

to ja z całą potęgą będę ich bronił. Owi zaś bracia przyrzekli też mi i wszystkim moim dzieciom, że z całą wiernością wraz z nami walczyć będą [...] przeciw wrogom Chrystusa i naszym, mianowicie przeciw wszystkim poganom [...].

Podziały i zjednoczenie państwa polskiego,
oprac. R. Grodecki, Kraków 1924.

1. Wymień przyczyny, dla których Konrad Mazowiecki nadał Krzyżakom ziemię chełmińską.
2. Określ, do czego zobowiązał się książę oraz do czego byli zobowiązani Krzyżacy.

31. Rozbicie dzielnicowe

1. Wskaż informacje odnoszące się do czasów rozbicia dzielnicowego Polski. Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

- A. Wojny między książętami z rodu Piastów.
- B. Zajęcie Czech, Milska i Łużyc przez polskiego władcę.
- C. Zbrojne wyprawy książąt piastowskich przeciw pogańskim Prusom.
- D. Osłabienie znaczenia Polski na arenie międzynarodowej.
- E. Powstanie państwa zakonu krzyżackiego w Prusach.

2. Oceń, czy testament Bolesława Krzywoustego okazał się korzystnym czy niekorzystnym rozwiązaniem dla Polski. Sformułuj dwa argumenty na poparcie swojej opinii.

3. Na podstawie tekstu źródłowego wymień dwa sposoby działania Mongołów, które powodowały, że byli oni bardzo skuteczni w walce.

**Jan di Piano Carpini (czytaj: karpini), włoski franciszkanin z XIII wieku,
o wojskach mongolskich**

[W zaatakowanym kraju wojsko mongolskie] zabiera wszystko, co znajdzie. Jeżeli napotka ludzi, też zabiera ich w niewolę lub zabija. [...] Należy wiedzieć, że [wojownicy mongolscy], kiedy widzą wrogów, wtedy ruszają na nich, a każdy wypuszcza trzy albo cztery strzały w kierunku swoich przeciwników. Jeżeli spostrzegają, że nie mogą ich zwyciężyć, cofają się do swoich. Czynią to w celu zmylenia, ażeby przeciwnicy ścigali ich do miejsc, gdzie przygotowują zasadzkę [...]. Jeżeli [Mongolowie] widzą, iż przeciw nim staje wielkie wojsko, oddalają się od niego niekiedy na dzień lub dwa dni drogi, wkraczają do innej części kraju, ograbiają i zabijają ludzi.

4. Na podstawie mapy ocen prawdziwość każdego zdania. Zaznacz PRAWDA, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub FAŁSZ, jeśli jest fałszywe.

Polska dzielnicowa w XIII wieku.

- A. Na trasie najazdu mongolskiego w 1241 roku znalazły się Kraków, Sandomierz i Lublin. PRAWDA / FAŁSZ
- B. Krzyżacy otrzymali nadanie Pomorza Gdańskiego, a potem podbili ziemie zamieszkałe przez Prusów. PRAWDA / FAŁSZ
- C. Wojska polskie stawily czoła siłom mongolskim pod Legnicą. PRAWDA / FAŁSZ
- D. W konsekwencji najazdu mongolskiego w 1241 roku najbardziej ucierpiały Mazowsze i ziemia sieradzka. PRAWDA / FAŁSZ